

TIẾP TỤC ĐỔI MỚI CÔNG TÁC CÁN BỘ TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ Ở VIỆT NAM

TRẦN ĐÌNH THẮNG (*)

Tóm tắt: *Đổi mới, nâng cao chất lượng công tác cán bộ trong hệ thống chính trị bảo đảm tính khoa học và thiết thực, tăng cường kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực thực chất và hiệu quả; gắn với đổi mới, sắp xếp, cơ cấu, biên chế, tổ chức bộ máy tinh gọn, hiệu lực và hiệu quả là những vấn đề có tính cấp thiết và quan trọng để góp phần xây dựng và hoàn thiện hệ thống chính trị xã hội chủ nghĩa phù hợp với thực tiễn Việt Nam, với xu hướng phát triển của thế giới.*

Từ khóa: *Công tác cán bộ; đổi mới; hệ thống chính trị.*

Abstract: *Renewing and enhancing the quality of personnel work in the political system in a scientific and realistic manner, strengthening examination, supervision and power control essentially and effectively together with renewing, restructuring the organizational apparatus in a lean, effective and efficient way that are necessary and significant issues to contribute to developing a socialist political system suitable with the reality in Vietnam and development trend in the world.*

Keywords: *Personnel Work; Renewal; Political System.*

Ngày nhận bài: 01/7/2022

Ngày biên tập: 21/7/2022

Ngày duyệt đăng: 16/8/2022

1. ĐỔI MỚI CÔNG TÁC CÁN BỘ TỪ YÊU CẦU THỰC TIỄN XÂY DỰNG VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ, XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC

Xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, phát triển đất nước độc lập, giàu mạnh, công bằng, dân chủ, văn minh, bền vững, Nhân dân được tự do, hạnh phúc luôn gắn liền với tổ chức bộ máy hệ thống chính trị tinh gọn, trong sạch, vững mạnh, với đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức ưu tú. Xây dựng hệ thống chính trị ngang tầm sứ mệnh phát triển đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa cần phải làm có tính hệ thống, đồng bộ, khoa học và hiệu quả nhiều nội dung công việc, với hình thức, phương thức, cách làm sáng tạo, phù hợp; trong đó công tác tổ chức, cán bộ là vấn đề “then chốt của then chốt”, nhằm thiết thực xây dựng đội

ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược và người đứng đầu, đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ. Đảng ta đánh giá: “Đội ngũ cán bộ các cấp có lý tưởng cách mạng, có bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức trong sáng, hết lòng phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, có năng lực, trình độ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ... thật sự chuyên nghiệp... gắn bó mật thiết với nhân dân, được nhân dân tín nhiệm”⁽¹⁾.

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nêu rõ: “Công tác cán bộ có nhiều đổi mới, được tập trung lãnh đạo, chỉ đạo toàn diện, đồng bộ và đạt một số kết quả quan trọng; về tổng thể, đội ngũ cán bộ các cấp đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới”⁽²⁾. Đặc biệt, quyết liệt triển khai thực hiện nhiều biện pháp phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, lãng phí, tệ “chạy chức, chạy quyền”; ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; quan tâm nhiều hơn đến công tác

(*) PGS.TS; Học viện Kỹ thuật quân sự, Bộ Quốc phòng

bảo vệ chính trị nội bộ; cải cách tổ chức bộ máy hệ thống chính trị gắn với đổi mới công tác cán bộ, góp phần quan trọng thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh của đất nước.

Tuy nhiên, trước yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, phát triển đất nước thời kỳ mới, công tác cán bộ còn tồn tại những bất cập, hạn chế: “Việc thể chế hóa, cụ thể hóa chủ trương của Đảng về một số nội dung trong công tác cán bộ còn chậm, còn một số nội dung chưa thống nhất giữa pháp luật của Nhà nước với quy định của Đảng. Đánh giá cán bộ vẫn là khâu yếu... Việc bổ nhiệm, giới thiệu cán bộ ứng cử có nơi chưa bảo đảm tiêu chuẩn, điều kiện, quy trình... Chính sách cán bộ chưa thực sự tạo động lực để cán bộ toàn tâm, toàn ý với công việc. Năng lực của đội ngũ cán bộ chưa đồng đều; nhiều cán bộ thiếu tinh chuyên nghiệp”⁽³⁾.

Chỉ tính riêng kết quả rà soát về công tác quy hoạch, luân chuyển cán bộ lãnh đạo, quản lý cho thấy: “Cả nước có 55.697/2.169.908 trường hợp thiếu tiêu chuẩn, điều kiện, chiếm 2,56% so với tổng số được rà soát và 2.827/2.169.908 trường hợp sai về quy trình, thủ tục, chiếm 0,13% so với tổng số được rà soát”⁽⁴⁾... “Một bộ phận cán bộ, đảng viên, trong đó có cả cán bộ lãnh đạo, quản lý nhận thức chưa đầy đủ tính chất, tầm quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; chưa nêu cao tinh thần trách nhiệm, thiếu gương mẫu, phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí, sa vào chủ nghĩa cá nhân, nói chưa đi đôi với làm, vi phạm kỷ luật đảng, vi phạm pháp luật... Cơ chế kiểm soát quyền lực và chế tài xử lý vi phạm ở nhiều lĩnh vực chưa có hoặc có nhưng chưa cụ thể, hiệu quả thực thi thấp”⁽⁵⁾. Thực tế đã đặt ra yêu cầu cao, cấp thiết và lâu dài về tiếp tục đổi mới công tác cán bộ toàn diện, đồng bộ, quyết liệt và hiệu quả hơn để xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, thúc đẩy phát triển đất nước bền vững.

2. Đổi mới công tác cán bộ bảo đảm tính khoa học, phù hợp, thiết thực và hiệu quả

Tiếp tục đổi mới và nâng cao chất lượng công tác đánh giá cán bộ “theo hướng xuyên suốt, liên tục, đa chiều, có tiêu chí và thông

qua sản phẩm cụ thể; gắn đánh giá cá nhân với tập thể, với kết quả thực hiện nhiệm vụ của địa phương, cơ quan, đơn vị”⁽⁶⁾. Đánh giá cán bộ được kết hợp trong trạng thái “động” và “tĩnh”, nhưng coi trọng đánh giá trong trạng thái “động”, biến đổi, trong môi trường, hoàn cảnh, điều kiện có nhiều khó khăn, phức tạp, gắn với động cơ chính trị, nghề nghiệp, tinh thần cầu thị, khả năng khắc phục hạn chế, yếu kém, khả năng thích ứng với cái mới, xu thế phát triển của tình hình nhiệm vụ. Đánh giá đúng, quản lý, sử dụng hiệu quả cán bộ, kịp thời tôn vinh, nhân rộng, phát triển cán bộ tốt, lựa chọn cán bộ có đức, có tài trong quy hoạch đội ngũ lãnh đạo, quản lý; đồng thời phân loại được cán bộ hạn chế, yếu kém, “kịp thời miễn nhiệm, cho từ chức, thay thế cán bộ năng lực hạn chế, uy tín thấp, mắc sai phạm mà không chờ hết nhiệm kỳ, hết thời hạn bổ nhiệm”⁽⁷⁾.

Kết hợp nhiều hình thức để quy tụ được những người “hiền tài” làm việc trong hệ thống chính trị theo hướng “đổi mới mạnh mẽ cơ chế phát hiện, lựa chọn, thu hút, trọng dụng nhân tài và cơ chế đánh giá cán bộ. Mở rộng việc thi tuyển cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp vụ, sở, phòng trong hệ thống chính trị”⁽⁸⁾; “thu hút và khuyến khích cán bộ làm việc trong các cơ quan, lĩnh vực, địa bàn đặc thù, phức tạp, trọng yếu”⁽⁹⁾. Có cơ chế phát hiện, tuyển chọn, quy hoạch, xây dựng nguồn nhân tài, được kết hợp hài hòa giữa chăm lo, nuôi dưỡng từ phía tổ chức, tập thể với khuyến khích, phát huy trách nhiệm tự giác tu dưỡng, học tập, rèn luyện của cá nhân; kết hợp thi tuyển “cạnh tranh”, sát hạch trực tiếp, kiểm tra định kỳ, đột xuất; đánh giá thành tựu, công trạng cống hiến thực tế; áp dụng chính sách thu hút và trọng dụng, đào tạo, bồi dưỡng, tạo điều kiện, môi trường công tác, xây dựng tinh thần trách nhiệm, say mê nghề nghiệp, công việc, ý thức tổ chức kỷ luật, đạo đức công vụ...

Đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác quy hoạch, luân chuyển cán bộ theo hướng chủ động, kế thừa, ổn định, phát triển, cân đối, hợp lý số lượng, chất lượng và cơ cấu. Đảng ta chỉ rõ: “Luân chuyển phải phù hợp với chức danh quy hoạch; bảo đảm cân đối, hài hòa giữa luân chuyển cán bộ với phát triển

nguồn cán bộ tại chỗ, luân chuyển ngang và dọc, luân chuyển cán bộ Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội sang các lĩnh vực khác và ngược lại; tăng cường cán bộ có bản lĩnh, trình độ, năng lực cho địa bàn trọng điểm, lĩnh vực khó khăn, phức tạp; khắc phục tình trạng khép kín trong công tác cán bộ⁽¹⁰⁾. Công tác đào tạo, bồi dưỡng gắn với vị trí việc làm, chức danh, chức vụ, phục vụ cho công tác quy hoạch chuyển tiếp liên tục các lớp kế cận giữa các thế hệ cán bộ, đáp ứng yêu cầu hiện tại và lâu dài, cho mọi yêu cầu nhiệm vụ cách mạng. Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XIII nhấn mạnh: “Quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ khoa học, cán bộ nữ, cán bộ trẻ, cán bộ dân tộc thiểu số, cán bộ quản lý doanh nghiệp nhà nước”⁽¹¹⁾.

3. Đổi mới công tác cán bộ gắn với đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy hệ thống chính trị tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nêu rõ: “Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, phục vụ nhân dân và sự phát triển của đất nước”⁽¹²⁾ là một trong những nội dung căn bản, quyết định đến hiệu quả công tác sắp xếp cơ cấu tổ chức, biên chế và nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của cả hệ thống chính trị. Đảng ta yêu cầu: “Công tác cán bộ gắn với thực hiện chủ trương của Đảng về tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, giữ vững vị thế cầm quyền và bảo đảm vai trò lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của Đảng, hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Nhà nước, đổi mới nội dung, phương thức và nâng cao chất lượng hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội”⁽¹³⁾. Từng khâu, từng nội dung, quy trình của công tác cán bộ gắn với từng nội dung cải cách hành chính, tổ chức bộ máy, phù hợp từng hoàn cảnh, lĩnh vực, đặc điểm chức năng, nhiệm vụ, bảo đảm cho hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả.

Tập trung đột phá đổi mới công tác cán bộ những khâu, những việc làm mới, khó khăn, phức tạp, trọng yếu, hoặc còn nhiều hạn chế, yếu kém như tiêu chí, tiêu chuẩn, chức danh, cơ chế, thể chế, đánh giá cán bộ, luân chuyển, kiểm soát quyền lực, chống tiêu cực, “chạy chức, chạy quyền”, suy thoái,

tham nhũng, lãng phí, thu hút và quản lý, sử dụng hiệu quả nhân tài... Tiếp tục rà soát, bổ sung, sửa đổi, hoàn thiện hệ thống thể chế, pháp luật; đổi mới công tác cán bộ gắn với đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy đồng bộ, liên thông giữa bộ máy của Đảng với bộ máy nhà nước, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội. Đổi mới công tác cán bộ gắn với đổi mới công tác tổ chức, chính sách, khắc phục sự chồng chéo chức năng, nhiệm vụ, sự bất hợp lý trong tổ chức bộ máy; đẩy mạnh tinh giản biên chế, tổ chức bộ máy gắn với quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, nhân sự; xây dựng đội ngũ cán bộ gắn với xây dựng đội ngũ đảng viên.

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh: “Phát hiện, quy hoạch, bồi dưỡng, phát huy vai trò của những đảng viên ưu tú, có triển vọng, chuẩn bị nguồn cán bộ chủ chốt các cấp”⁽¹⁴⁾. Xây dựng đội ngũ cán bộ thực sự đủ phẩm chất, năng lực; nhất thể hóa một số vị trí, nhất là kiện toàn các vị trí chủ chốt, trọng yếu theo chủ trương: “Bí thư cấp ủy đồng thời là thủ trưởng của cơ quan, đơn vị; cơ bản thực hiện mô hình bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch hội đồng nhân dân; bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch ủy ban nhân dân ở những nơi đủ điều kiện; bí thư chi bộ đồng thời là trưởng thôn, tổ trưởng tổ dân phố hoặc trưởng ban công tác mặt trận”⁽¹⁵⁾.

Đổi mới công tác cán bộ vừa giữ vững, tăng cường vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng, chính quyền, vừa phát huy vai trò của người đứng đầu, vừa bảo đảm sự thống nhất thể chế của Trung ương và tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm, năng động, sáng tạo, tính đặc thù của từng cấp, từng ngành, địa phương, cơ sở. Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XIII nêu rõ: “Thực hiện thí điểm một số chủ trương như: người đứng đầu lựa chọn, giới thiệu cán bộ trong quy hoạch để thực hiện quy trình bầu cử, bổ nhiệm cấp phó của mình, bí thư cấp ủy giới thiệu để bầu ủy viên ban thường vụ và chịu trách nhiệm về việc giới thiệu của mình; giao quyền cho người đứng đầu bổ nhiệm cán bộ trong quy hoạch, miễn nhiệm đối với cấp trưởng cấp dưới trực tiếp và chịu trách nhiệm về quyết định của mình”⁽¹⁶⁾.

4. Thực hiện hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ

Việc kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ cần gắn với kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực trong các lĩnh vực, hoạt động để phát sinh tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Kiểm gia, giám sát, kiểm soát quyền lực, phòng, chống tiêu cực trong công tác cán bộ cần thực hiện đồng bộ, toàn diện nội dung, biện pháp, vừa xây dựng vừa phòng chống, xây dựng là cốt yếu, chiến lược; kết hợp giáo dục, thuyết phục với các biện pháp hành chính, chính trị, kinh tế, pháp chế, kỷ luật, kỷ cương, dư luận xã hội. Đối mới công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống gắn với tăng cường việc nêu gương của cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là người đứng đầu tổ chức, làm cho mỗi cán bộ, đảng viên luôn tu dưỡng bản lĩnh, phẩm chất, năng lực, đạo đức, lối sống, thích ứng trong mọi hoàn cảnh khó khăn, thách thức; phòng chống được tác động tiêu cực, sự cám dỗ của vật chất, danh vọng... Đảng ta yêu cầu: “Bảo đảm nguyên tắc Đảng thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ và quản lý đội ngũ cán bộ, quán triệt sâu sắc vai trò của công tác cán bộ là “then chốt của then chốt”, có ý nghĩa quyết định mọi thành công của cách mạng nước ta cả trước mắt và lâu dài”⁽¹⁷⁾. Đồng thời, cần “tăng cường kiểm soát quyền lực trong công tác cán bộ một cách thực chất và hiệu quả; bảo đảm đúng quy định, quy trình, công tâm, khách quan, chặt chẽ, thận trọng trong từng khâu của công tác cán bộ; không để lọt người không đủ tiêu chuẩn, điều kiện, có biểu hiện cơ hội chính trị, tham vọng quyền lực vào đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp”⁽¹⁸⁾.

Đẩy mạnh rà soát, sửa đổi, bổ sung các quy định về công tác cán bộ theo hướng quy định rõ trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo, tự kiểm tra, giám sát, kiểm soát của các cấp ủy đảng, chính quyền Trung ương, địa phương, người đứng đầu đối với công tác cán bộ. Quy định rõ thẩm quyền, trách nhiệm của tập thể, cá nhân gắn với thực hiện đầy đủ điều kiện, quy trình trong công tác cán bộ một cách dân chủ, khách quan, công khai, minh bạch. Đảng ta nhấn mạnh quan điểm: “Kiểm soát chặt chẽ quyền lực trong từng khâu của công tác cán

bộ, nhất là đối với người đứng đầu cấp ủy đồng thời là thủ trưởng cơ quan, đơn vị, chủ tịch ủy ban nhân dân. Giữ vững kỷ luật, kỷ cương, tăng cường kiểm tra, giám sát, chống chạy chức, chạy quyền”⁽¹⁹⁾. Kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực, chống “chạy chức, chạy quyền” trong công tác cán bộ cần thực hiện một cách kiên trì, kiên quyết, đồng bộ đối với cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, đoàn thể, người đứng đầu tổ chức, cơ quan, cán bộ trực tiếp tham mưu đề xuất làm công tác cán bộ.

Phát huy dân chủ, sức mạnh tổng hợp của cá nhân, tổ chức, lực lượng để phòng, chống tiêu cực, suy thoái, tha hóa trong công tác cán bộ. Các cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, cơ quan, đoàn thể, cán bộ, đảng viên có trách nhiệm phát hiện và lắng nghe ý kiến phản ánh, tố cáo, cung cấp thông tin về tiêu cực, sai phạm, khuyết điểm trong công tác cán bộ. Đảng ta nhấn mạnh: “Xử lý nghiêm minh, đồng bộ giữa kỷ luật của Đảng với kỷ luật của Nhà nước và xử lý bằng pháp luật đối với cán bộ vi phạm, kể cả khi đã chuyển công tác hoặc nghỉ hưu”⁽²⁰⁾, đồng thời có chính sách biểu dương, khen thưởng xứng đáng đối với cá nhân, tổ chức có sáng kiến, việc làm tốt, tích cực phòng, chống tiêu cực trong công tác cán bộ. Chú trọng đổi mới chế độ, chính sách đãi ngộ, tiền lương... bảo đảm các điều kiện thiết yếu cho hoạt động công vụ, cho cuộc sống của cá nhân và gia đình cán bộ, đảng viên./

Ghi chú:

(1), (5), (6), (7), (9), (10), (11), (13), (16), (17), (18) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.96-97, tr.89, tr.98, tr.98, tr.100, tr.99, tr.97, tr.96, tr.98, tr.96, tr.97.

(2), (3), (4), (8), (15), (19), (20) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập II, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.190-191, tr.196, tr.194, tr.244, tr.241, tr.243, tr.243-244.

(12), (14) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.178, tr.186